

WWF

MAGYARORSZÁG

HU

2018

Ó-Dráva

TANREND

Évfolyam: 3-4. osztály

Tantárgy: Környezetismeret

Kerettantervi témakörhöz való kapcsolódás: A vizek és vízpartok élővilága / nemzeti parkok

Téma: Az Ó-Dráva holtág megismerése

Fejlesztési fókuszok: fenntarthatóságra nevelés, a megismerési képességek fejlesztése

Az adott óra céljai és feladatai:

- megfigyelőképesség fejlesztése az Ó-Dráva holtág növény- és állatvilágának vizsgálatával,
- leíróképesség fejlesztése az Ó-Dráva holtág megismerése során szerzett tapasztalatok megfogalmazásával, rögzítésével,
- tájékozódóképesség fejlesztése térképhasználattal, Magyarország domborzati térképén a Dráva, majd Barcs megkeresésével, valamint térképábrán az Ó-Dráva holtág megfigyelésével,
- azonosító- és megkülönböztetőképesség fejlesztése,
- problémamegoldó gondolkodás fejlesztése az ok-okozati összefüggések megláttatásával az Ó-Dráva szerepének és a védelmére tett intézkedések összegyűjtésével,
- kooperáció és kommunikáció fejlesztése csoportmunka során történő együttműködéssel, véleménycserével, valamint a feladatok ellenőrzése során megbeszéléssel,
- környezettudatos magatartás fejlesztése, a környezet iránti pozitív attitűdök kialakítása az Ó-Dráva holtág szerepének, veszélyeztetettségének, védelmének megbeszélésével, a terület védelmével összefüggő intézkedések összegyűjtésével, jó tanácsok adásával.

Domináns didaktikai feladat: új ismeret feldolgozása

I. RÁHANGOLÁS

0-2' **1. Az óra céljának játékos előkészítése puzzle játékkal**

A gyerekek csoportokban kapnak 1-1 puzzle-t, ami az Ó-Dráva projekt logóját ábrázolja. A tanító előzetesen elmondja, hogy a puzzle kirakása után a tanulók megtudhatják, Magyarország mely vizesélőhelyével fognak foglalkozni az adott órán.

Ellenőrzés: a tanító körbejárva ellenőrzi a kirakott képeket. A csoportok megsúgják, hogy melyik területtel fognak foglalkozni az órán.

tevékenységre
ösztönzés

játék

ellenőrzés

csoportmunka

puzzle
(1. melléklet)

2-2,5' **2. Célkitűzés**

Ahogy azt a kirakott képeken is láthatjátok, a mai órán a Duna-Dráva Nemzeti Parkban található Ó-Dráva holtággal fogunk foglalkozni.

közlés

frontális munka

II. ÚJ ISMERET FELDOLGOZÁSA

2,5-5' **1. Az Ó-Dráva holtág megfigyelése**

Magyarország domborzati térképén a Dráva, majd Barcs megkeresése. Kistérségen az Ó-Dráva megkeresése.

Tanítói kérdések, utasítások:

- Hol található a Dráva?
A Dráva a Duna jobb partján található, Magyarország és Horvátország határán.
- Keressük meg a térképünkön Barcs települést!

A kivetített térképvázlat segítségével az Ó-Dráva helyzetének, kialakulásának megfigyelése:

- Keressük meg a térképvázlaton, a Dráva melyik oldalán található az Ó-Dráva holtág! *A Dráva bal partján, Barcs közelében található az Ó-Dráva holtág.*
- Szerintetek milyen kapcsolat lehet az Ó-Dráva és a Dráva között? *Hogy jöhetett létre ez a holtág? A folyószabályozások során sok kanyarulatot vágtak le a folyóról. Így jött létre ez a holtág is.*

megfigyelés
megbeszélés
leírásfrontálisan irányított
egyéni munka

tanulói térképek

frontális munka

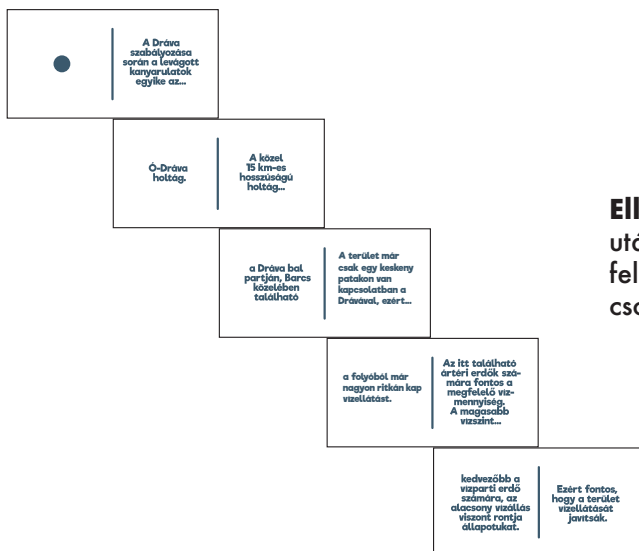
kivetített
térképvázlat
(2. melléklet)

Többet tudhatunk meg a területről, ha kirakjuk a következő dominót.

5-11'

2. Az Ó-Drávával kapcsolatos ismeretek szerzése dominó segítségével

a) A tanulók a dominó kirakásával új információkat tudhatnak meg az Ó-Dráva holtág kialakulásáról, jellemzőiről.

Ellenőrzés: a dominó összerakása után az egyik csoport szóvivője felolvassa a megoldást, a többi csoport figyel, jól dolgoztak-e.

b) Beszélgetés a terület kialakulásáról, jellemzőiről:

- Hogyan jött létre az Ó-Dráva holtág?
Az Ó-Dráva szabályozásával, mert ez volt a levágott kanyarulatok egyike.
- Tudjátok-e, mi az a folyószabályozás?
A folyók medrének és partjainak ember által megtervezett és megvalósított szabályozása.
- Miért szabályozták a folyókat, például a Drávát is?
Lehetséges válasz pl. az árvíz elleni védekezés, a mezőgazdasági területek megóvása stb.
- Az olvasottak alapján szerintetek mi az a holtág? Egy folyó szabályozása után levágott és visszamaradt vizes élőhely/terület.
- Ha az Ó-Dráva egy holtág, van-e közvetlen kapcsolata a Drávával? Nincs.
- Mik kísérik a holtágat? Ártéri erdők.
- Milyen vízparti növényekről tanultunk, amelyek itt is élhetnek? Nád, keskenylevelű v. széleslevelű gyékény, fehér fűz, fekete nyár, esetleg: enyves éger.
- Mire van szüksége ezeknek a növényeknek? Megfelelő vízmennyiségre.

játék
megbeszélés

csoportmunka

dominók
(3. melléklet)

ellenőrzés

frontális munka

beszélgetés

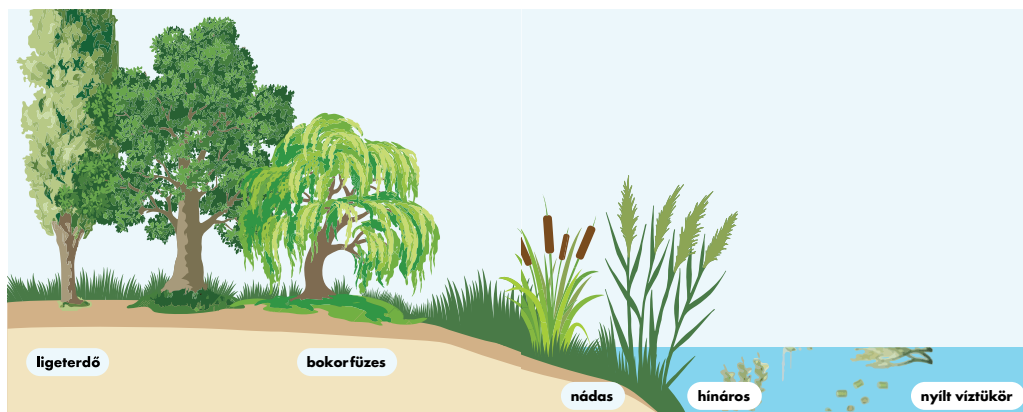
frontális munka

3. Ismerkedés az Ó-Dráva növény- és állatvilágával

11-16'

a) Előzetes ismeretek felelevenítése a vízpart szintjeinek sorba rendezésével, megnevezésével.

A vízpart szintjeit a tanulók egyéni munkában sorba rendezik, illetve az egyes szintek nevét a kép megfelelő részére teszik. (Ezt a vizek, vízpartok életközösségének megismerése során már tanulták.)

Ellenőrzés: frontálisan, a tanító kihív egy-egy gyereket, akik a megfelelő sorrend kialakítása után a táblán rögzítik a szintek neveit. A többi tanuló ellenőrzi a jó végrehajtást.

16-26'

b) Az Ó-Dráva állatvilágával való ismerkedés, az állatok képének a megfelelő élőhelyhez illesztése.

A gyerekek csoportokban megbeszélnek, hogy a vízpart mely részére melyik állat kerül, majd azok képeit a mellékletben a megfelelő helyre ragasztják.

A képeken lévő állatok: vágócsík, csuka, szép légyadász, bütykös hattyú, vöröshasú unka, zöld gyík, fekete harkály, nádi tücsökmadár, vaddisznó.

megfigyelés
rendszeresítés
leírás
rögzítés

egyéni munka

a vízpart szintjeit
ábrázoló kirakó
(4. melléklet)

megbeszélés
ellenőrzés
leírás
rögzítés

frontális munka

a vízpart rajza/
nyomatott képe
szókártyák a szintek
nével

megfigyelés
összehasonlítás
megbeszélés

csoportmunka

állatokat
ábrázoló képek /
szókártyák
állatok neveivel

(4. melléklet)

Ellenőrzés: a képeken lévő állatok megnevezése, helyes elhelyezésük ellenőrzése frontálisan.

A kihívott gyerekek egyesével felhelyezik minden állat képét a táblára, a vízpart megfelelő helyére. Ezután az osztály megbeszéli, hogy jó helyre került-e az adott állat. (megnevezés és élőhely)

Tanítói utasítások, kérdések az ellenőrzéshez:

- Nevezzük meg az állatokat!
- A vízpart mely szintjére kerültek?
- Javítsuk ki, ha valamelyik nem a megfelelő helyen van! Indokoljátok!
- Soroljuk fel még egyszer, mely állatok képei kerültek az egyes szintekhez! (nyílt víztükr stb.)

26-31'

c) Az Ó-Drávánál élő néhány növényfaj megnevezése, megismerése játékkal, képrejtvénnyel.

A gyermekek csoportokban dolgoznak. Feladatuk, hogy megfejtsék a képrejtvényeket, a kivágott növényeket tegyék a hozzájuk tartozó, szintén kivágott képrejtvény mellé. (névvel ellátott növények képével)

A feladatra a csoportok 2 percet kapnak.

ellenőrzés
megbeszélés
leírás
rögzítés

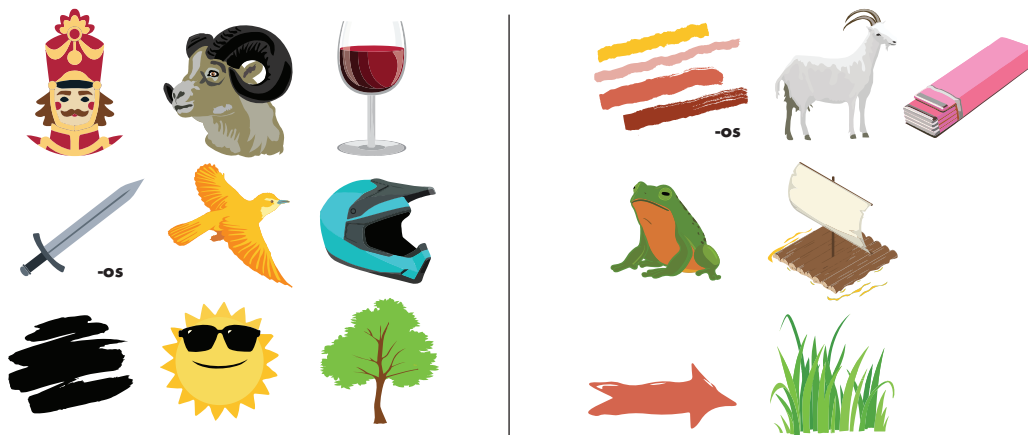
frontális munka

állatokat
ábrázoló képek /
szókérdések állatok
neveivel

megfigyelés
párosítás
rögzítés
leírás
megbeszélés

csoportmunka

képrejtvények
(5. melléklet)

Ellenőrzés: amennyiben az osztály rendelkezik számítógéppel és projektorral, a megoldás kivetítve, amennyiben nem, a képek párosítása táblánál frontálisan.

4. Az Ó-Dráva állapotának megóvása érdekében végzett tevékenységek megismerése lyukas szövegbe illeszkedő helyes válaszok megtalálásával.

Az óra elején a dominó kirakásánál volt szó arról, hogy fontos a területen a megfelelő vízmennyiség. Ennek megtartásához emberi beavatkozás szükséges. A következőkben ezekkel ismerkedhetnek meg a tanulók.

A gyerekek párban dolgoznak. A feladatlapon szereplő 5 hiányos mondatot kell a jó válaszok bekarikázásával helyessé tenniük. A feladatra 3 percet kapnak.

31-38'
perc

Ellenőrzés: a párok megoldókulcs alapján javítják ki a feladatot.

A tevékenységeket tanítói kérdések mentén újra összefoglalják, kiegészítik.

ellenőrzés
megbeszélés
leírás
rögzítés

megbeszélés
rögzítés

ellenőrzés

frontális munka

páros munka

páros munka

számítógép, projektor
vagy a feladványokat
és megoldásait
ábrázoló képek

feladatlap
lyukas szöveggel
(6.melléklet)

megoldókulcs

Tanítói kérdések:

- Mi az egyik legfontosabb feladat a területen? Miért? (Az óra elején)
A vízellátás javítása, mert ez kedvez az itt élő növényeknek (amiknek nagy a vízigénye).
- Milyen tevékenységet végeznek a vízszint emelésére? *Zsilipet építenek.*
- Miért jó, ha megemelkedik a vízszint? *Mert a magasabb vízszint szükséges az itt élő növények számára.*
- Hogyan teszik változatosabbá az itt élő növényvilágot? *Mondjunk példát!*
Facsetéket ültetnek pl. tatárjuhar, rezgő nyár, vadalma, vadvörte, csíkos kecskerágó.
- Hogyan védik a csetéket? *Kerítéssel.*
- Mit gondoltok, mi okozhat még sok problémát a területen?
(Szemét – rendszeresen tisztítják a területet. Ebben segítenek a horgászok is, számukra a régi horgászhelyeket felújították.)

megbeszélés

frontális

III. SZINTETIZÁLÁS

38-42'

1. Az Ó-Dráva holtágról tanultak rendszererezése igaz-hamis állításokkal

A gyerekek becsukják a szemüket, lehajítják a fejüket a padra.

A tanító az órán az Ó-Dráva holtágról tanultakkal kapcsolatos igaz vagy hamis állításokat olvas fel. A gyerekeknek az lesz a feladata, hogy amennyiben az állítások igazak, felemeljék a jobb kezüket. Hamis állításnál nem mozdulnak.

1. Az Ó-Dráva holtág a Dráva jobb partján található. (H - bal)
2. A területen gyakoriak a száraz időszakok, ezért fontos a vízellátás javítása. (I)
3. A területen olyan állatok élnek, melyek nem kedvelik a vizet. (H - vízi életmódú, illetve vizet kedvelő állatok élnek. Mondjunk példákat az órán látottakból!)
4. A területen nem élnek emlősök. (H - pl. a vaddisznó)
5. A területre őshonos cserjéket telepítettek be. (I)
6. A facsetéket kerítésekkel védik. (I)

Ellenőrzés: állításonként. Amennyiben igaz volt a válasz, a tanító megerősíti azt. Hamis válasz esetén a gyerekeknek meg kell magyarázniuk, miért volt téves az állítás, és ki kell egészíteniük az indoklásukat a helyes válasszal.

játék
rendszerezés
rögzítés

csoportmunka

frontális

2. Házi feladat

42-
43,5' A gyerekek otthoni feladata, hogy a területre érkezők számára tanácsokat adjanak (mire figyeljenek, hogyan viselkedjenek, hogyan óvhatják meg a területet).

IV. ÉRTÉKELÉS

43,5' - **Szóbeli értékelés szempontok szerint**

45

Szempontok:

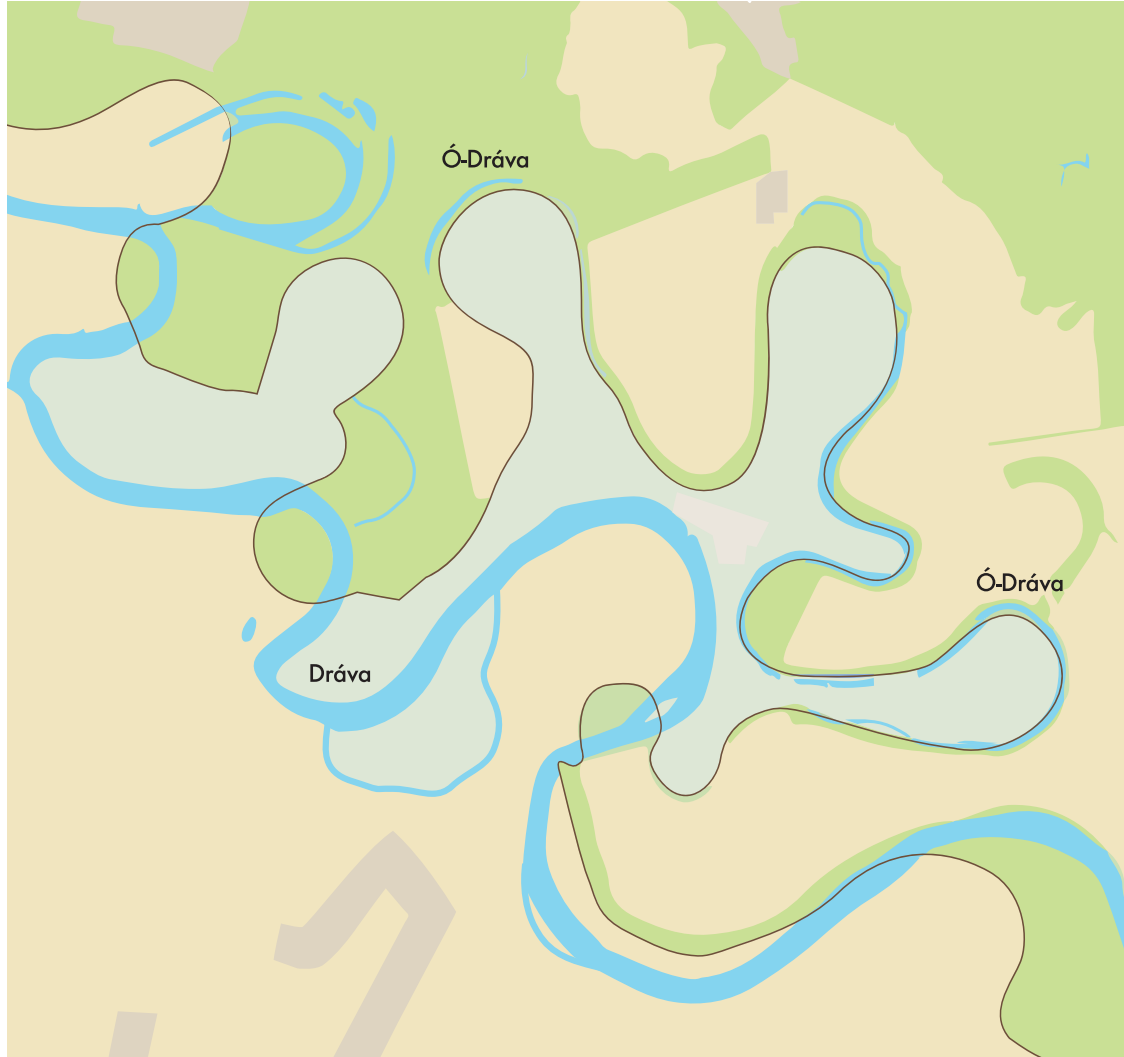
- órai aktivitás,
- figyelem,
- csoportban/párban való együttműködés,
- fegyelmezetttség.

értékelés
közlés

frontális munka

2. MELLÉKLET

3. MELLÉKLET

● A Dráva szabályozása során a levágott kanyarulatok egyike az...

a Dráva bal partján, Barcs közelében található

A terület már csak egy keskeny patakon van kapcsolatban a Drávával, ezért...

a folyóból már nagyon ritkán kap vizellátást.

Az itt található ártéri erdők számára fontos a megfelelő vízmennyiség. A magasabb vízszint...

Ó-Dráva holtág.

A közel 15 km-es hosszúságú holtág...

kedvezőbb a vízparti erdő számára, az alacsony vizállás viszont rontja állapotukat.

Ezért fontos, hogy a terület vizellátását javítsák.

MEGOLDÁS

● A Dráva szabályozása során a levágott kanyarulatok egyike az...

Ó-Dráva holtág.

A közel 15 km-es hosszúságú holtág...

a Dráva bal partján, Barcs közelében található

A terület már csak egy keskeny patakon van kapcsolatban a Drávával, ezért...

a folyóból már nagyon ritkán kap vizellátást.

Az itt található ártéri erdők számára fontos a megfelelő vízmennyiség. A magasabb vízszint...

kedvezőbb a vízparti erdő számára, az alacsony vizállás viszont rontja állapotukat.

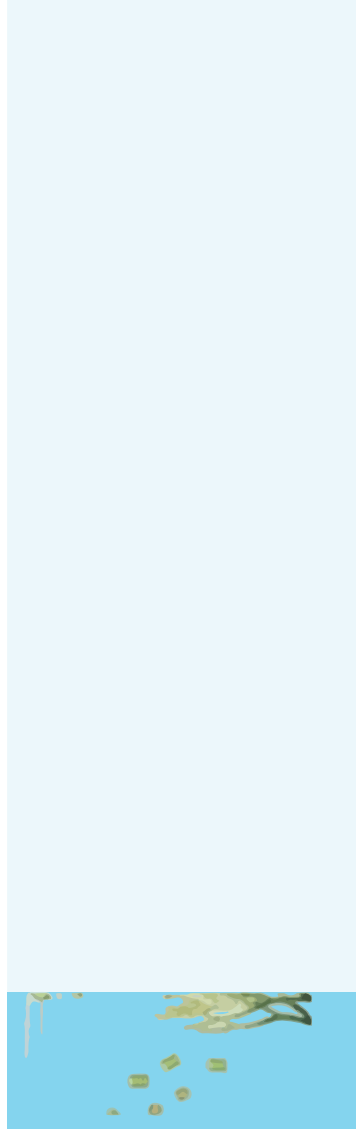
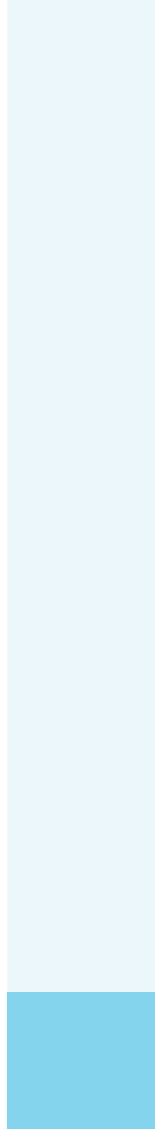
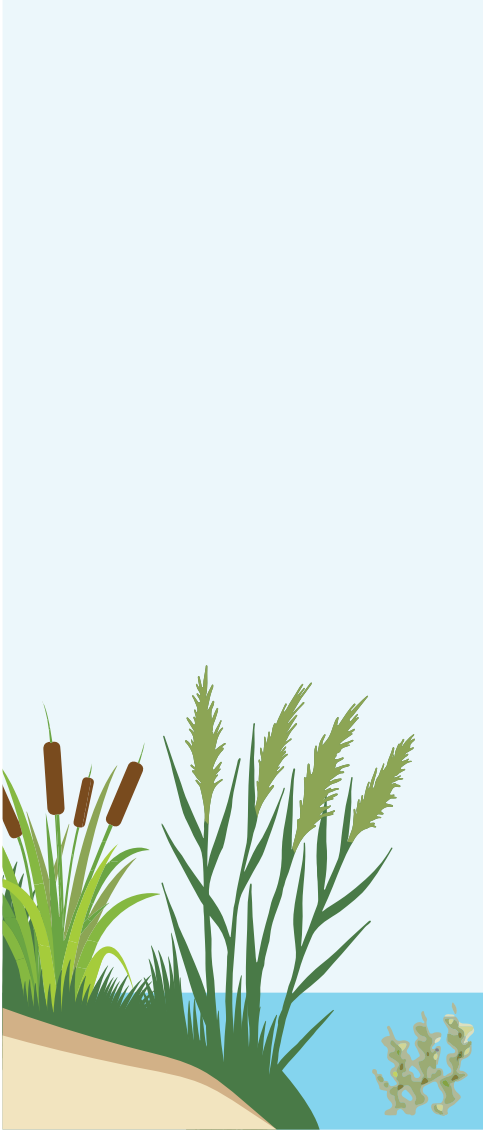
Ezért fontos, hogy a terület vizellátását javítsák.

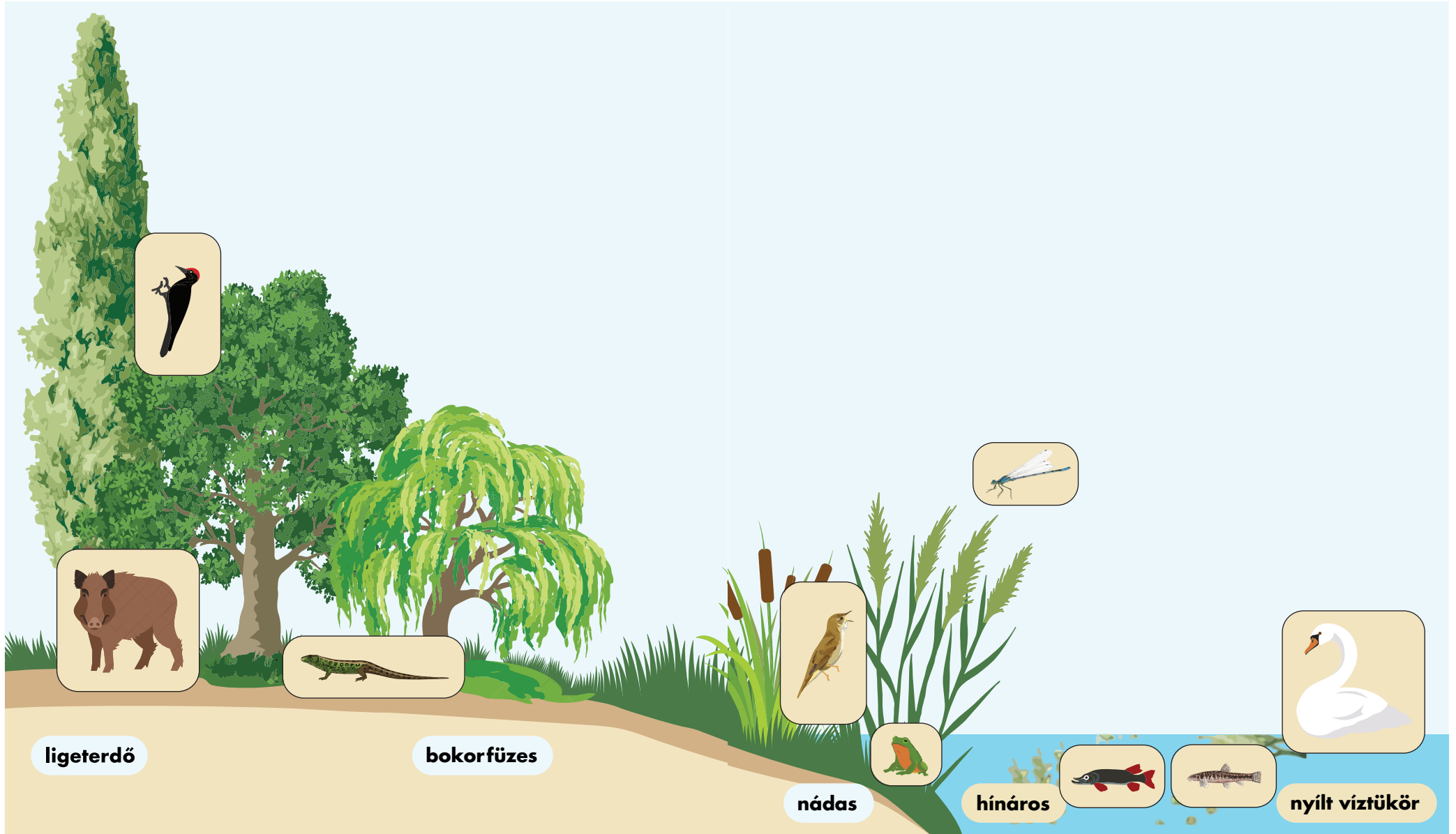
4. MELLÉKLET

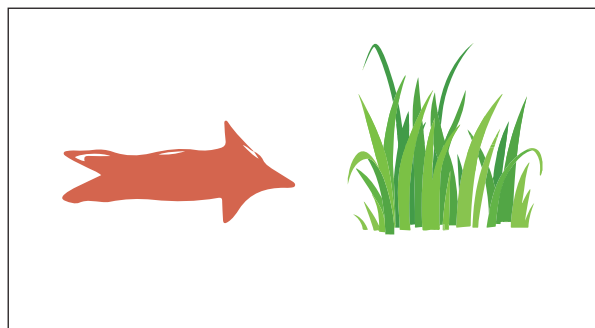
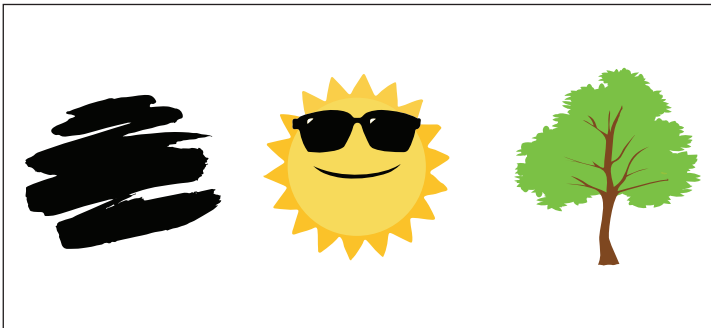
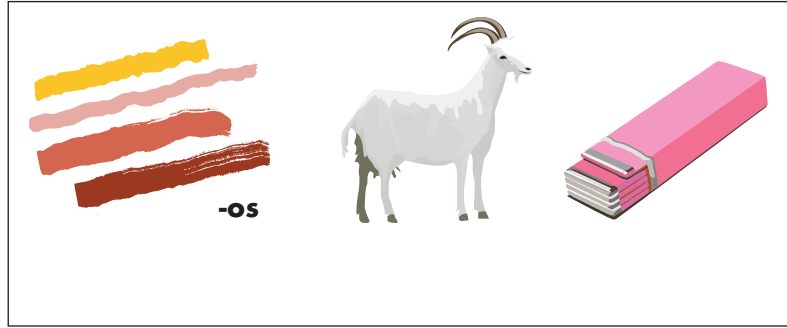
A képeken lévő állatok: vágócsík, csuka, szép légvadász, bütykös hattyú, vöröshasú unka, zöld gyík, fekete harkály, nádi tücsökmadár, vaddisznó

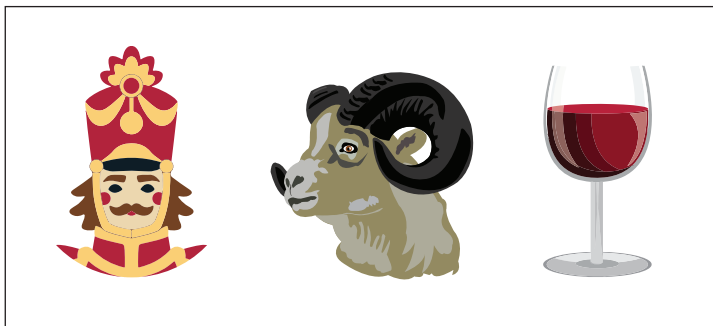
4. MELLÉKLET

5. MELLÉKLET

vitézkosbor

csikos kecskerágó

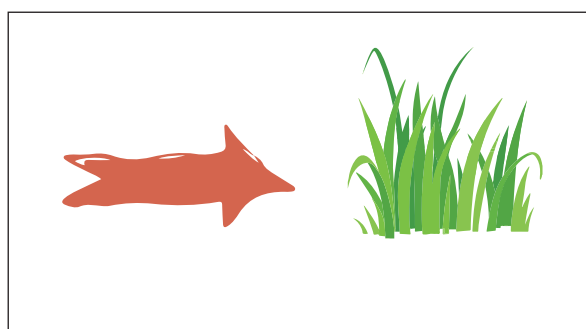
kardos madársisak

békatutaj

fekete nyárfa

nyilfű

6. MELLÉKLET

Az Ó-Dráva területének állapotát sokféle tevékenységgel igyekeznek javítani a szakemberek. Erről olvashatsz a következő szövegben. Csakhogy néhány szó elázott, ráadásul a jó megoldások összekeveredtek rossz válaszokkal. A te feladatod, hogy megtaláld azokat a szavakat, amelyekkel kiegészíthető a szöveg! Karikázd be a hiányos mondatoknál a jó válasz betűjelét!

1. 1. A holtágon a legfontosabb feladatok egyike a javítása.

a) vízellátás b) közlekedés c) turizmus

3. A víz lefolyásának lassítására építenek.

a) házakat b) zsilipet c) hidakat

4. E tevékenységek hatására magasabb lesz a vízszint, ami kedvez az itt élő növényeknek. A terület erdeinek változatosabbá tétele érdekében ültetnek.

a) lágyszárú növényeket b) facsemetéket c) orchideákat

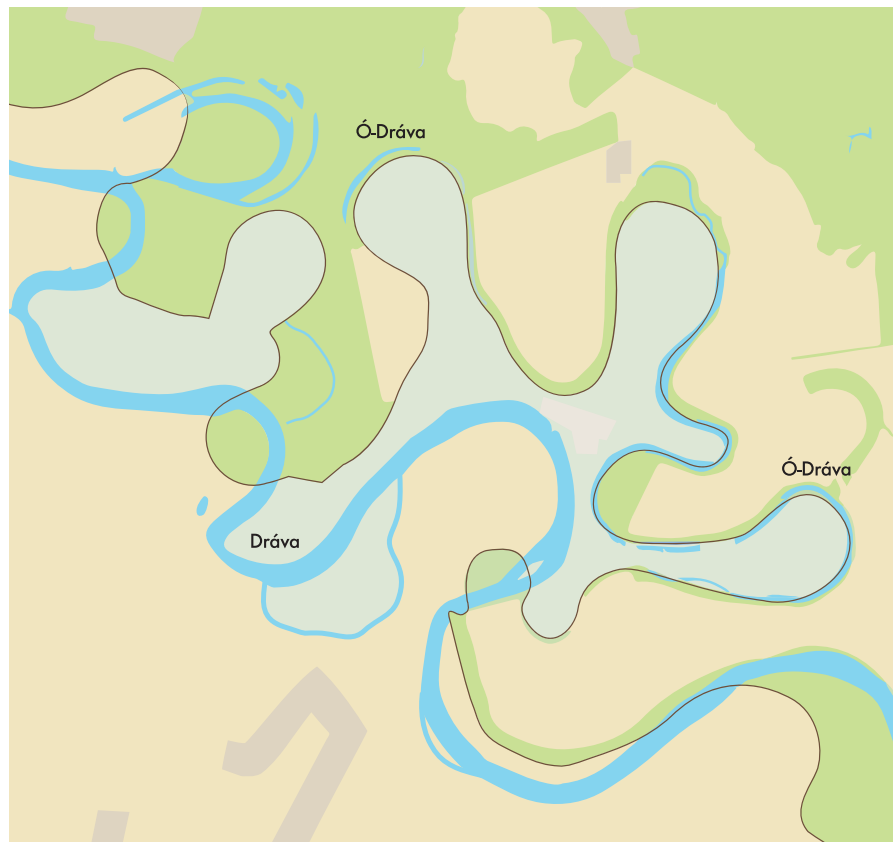
5. A növények függ, hogy melyeket érdemes a holtág partjára telepíteni. A betelepített fák közt van tatárjuhar, rezgő nyár, vadalma, vadvörte és csíkos kecskerágó is.

a) vízigényétől b) magasságától c) allergén hatásától

6. A csemetéket az állatoktól, amíg meg nem erősödnek.

a) természetvédelmi örkkel b) kamerával c) kerítéssel

(Megoldás: 1.a; 2. c; 3.b; 4.b 5.a; 6.c)

Az Ó-Dráva projekt a LIFE13 NAT HU 388 pályázati forrás támogatásával valósult meg 2014 és 2018 között.

A három nyelven elérhető honlap címe:
www.olddrava.com

The Coca-Cola Company

